

Kelerius metus brandinta kareivių, seržantų ir puskarininkių laipsnių reforma pamažu artėja prie finišo. Reformos projektas jau parengtas, tačiau jį dar turi patvirtinti KAS vadovybė ir Seimas. Plačiau ne karininkų karjeros reformos gaires (iki patvirtinimo jos dar gali šiek tiek pakisti) pristatė kariuomenės vyriausiasis puskarininkis Saulius Baldauskas.

Kodėl reikalinga ši ne karininkų karjeros reforma?

Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare, iš esmės pasikeitė darbo rinkos specifika. Pastaruoju metu yra pastebimas padidėjęs darbo jėgos mobilumas ir specialistų, dirbančių komerciniame sektoriuje, pajamų augimas. Visa tai apsunkina profesinės karo tarnybos karių išlaikymą kariuomenėje, skatina juos nutraukti tarnybos sutartis ir ieškoti geresnių darbo užmokesčio sąlygų. Tai ypač būdinga aukštos kvalifikacijos ir specifinių specialybių specialistams. Esamos sistemos socialinės garantijos ir norminiai dokumentai neužtikrina, kad kariai liks profesinėje karo tarnyboje ar Lietuvos Respublikos piliečiai norės tapti profesinės karo tarnybos kariais. Turime papildyti išėjusių žmonių gretas aukštos kvalifikacijos specialistais, bet kol kas nelabai juos galime

privilioti, todėl norime sukurti tokią sistemą, kad žmonės ateitų tarnauti į kariuomenę.

Kokia reformos esmė?

Ne karininkų korpuso reforma susijusi ne tik su laipsnių pakeitimais, bet ir su tarnybos specifika, karjeros galimybėmis ir jos planavimu. Reformos uždaviniai – paskatinti Lietuvos piliečius stoti į profesinę karo tarnybą ir stiprinti karių motyvaciją tęsti profesinę karo tarnybą; pakeisti karinių laipsnių sistemą pagal NATO standartus (rekomendacijas); gerinti karių tarnybos sąlygas – sudaryti galimybes tobulėti ir kilti tarnyboje, skatinti siekti karjeros, atitinkančios profesines galimybes ir gebėjimus.

Karių karjera organizuojama ir planuojama pagal atskiras karinių specialybių grupių karjeros kryptis. Pagal minėtas specialybių grupių karjeros kryptis nustatomi atskiri karjeros

modeliai – specialistų ir karjeros karių.

Taigi numatyta atsisakyti vieno bendro visiems kariams karjeros modelio ir nustatyti atskirų karių grupių karjeros modelius pagal būtiną turėti kvalifikaciją ir išsilavinimą. Dabar turime tris seržantų ir puskarininkių rengimo modelius, o norėtume atskirti aukštos kvalifikacijos specialistų, kurių kariuomenėje nerengiamo, pvz., kompiuterių, elektronikos specialistų, finansininkų, šaltkalvių ir pan. rengimą ir pripažinti jų civilinį išsilavinimą. Pripažindami civilinių įstaigų išduotus atestatus ir diplomus, tikimės pritraukti į kariuomenę daugiau žmonių, nes atsižvelgdami į jų turimą kvalifikaciją iš karto suteiksime aukštesnį laipsnį be mokslų Puskarininkių mokykloje. Iš civilio gyvenimo į kariuomenę perėjęs specialistas, pvz., vairuotojas ar mechanikas, turės pereiti tik bazinį kario rengimo kursą (jei nėra tarnavęs kariuomenėje) ir galės pretenduoti į jo kvalifikaciją atitinkantį laipsnį, pvz., iš karto tapti jaunesniu seržantu.

Organizuojant ir planuojant karių karjerą numatoma perėjimo iš vieno karjeros modelio į kitą galimybė. Tokia tvarka reglamentuojama atitinkamo karjeros modelio nuostatuose. Karių karjeros vertinimo patariamosios komisijos, vadovaudamosi bendraisiais principais, įvertina minėtų perėjimų tikslingumą. Pereinant iš vienos karjeros krypties į kitą, privaloma baigti ir atitinkamą (nustatytą konkrečiam karjeros lygmeniui pasiekti) pasirengimo kursą bei atitikti kitus reikalavimus.

Kodėl ir kaip bus keičiama karinių laipsnių sistema?

Šiandien Lietuvos kariuomenės seržantų ir puskarininkių laipsniai ne visiškai atitinka daugumos NATO šalių laipsnius. Turime 9 ne karininkų laipsnius, tai atitinka NATO standartus, tačiau pagal juos pirmieji trys laipsniai yra kareiviai (eiliniai), ketvirtas yra pirmasis vadovaujančio kario laipsnis – grandinis, kiti – seržantai. Šiandien grandinis pas mus tik antras laipsnis, nors pagal rengimą, pareigas ir atsakomybę turėtų būti ketvirtas. Be to, vis dažniau tarnaujant su kitų šalių kariais NATO misijose, pasitaiko, kad mūsų seržantams vadovauja grandiniai.

Šia reforma siekiame, kad Lietuvos seržantų ir karininkų korpuso laipsniai būtų suvienodinti su kitų šalių laipsniais. Taigi atimsime keletą laipsnių iš seržantų korpuso ir atiduosime eilinių korpusui – atsiras trys eilinio laipsniai (preliminarūs pavadinimai – jaunesnysis eilinis, eilinis ir vyresnysis eilinis), preliminarūs naujieji seržantų laipsniai

– grandinis, jaunesnysis seržantas, seržantas, štabo seržantas, vyresnysis seržantas ir seržantas majoras. Į šiuos laipsnius galės pretenduoti seržantai karjeros kariai, o seržantai specialistai maksimaliai galės kilti iki 7 laipsnio (dabartinis j. puskarininkis, naujasis – štabo seržantas).

Siektinas karių personalo procentinis santykis: kareivių – iki 50 proc., iš jų jaunesniųjų eilinių – apie 2 proc., eilinių – apie 25 proc., vyresniųjų eilinių – apie 23 proc.; seržantų – iki 50 proc., iš jų grandinių – apie 17 proc., jaunesniųjų seržantų – apie 15 proc., seržantų – apie 10 proc., štabo seržantų – apie 5 proc., vyresniųjų seržantų – apie 2 proc., seržantų majorų – apie 1 proc.

Kaip bus keičiami laipsniai, ar kariai, iš seržantų tapę eiliniai, nenukentės finansiškai? Gal eilinių korpuso kariams numatytos didesnės algos?

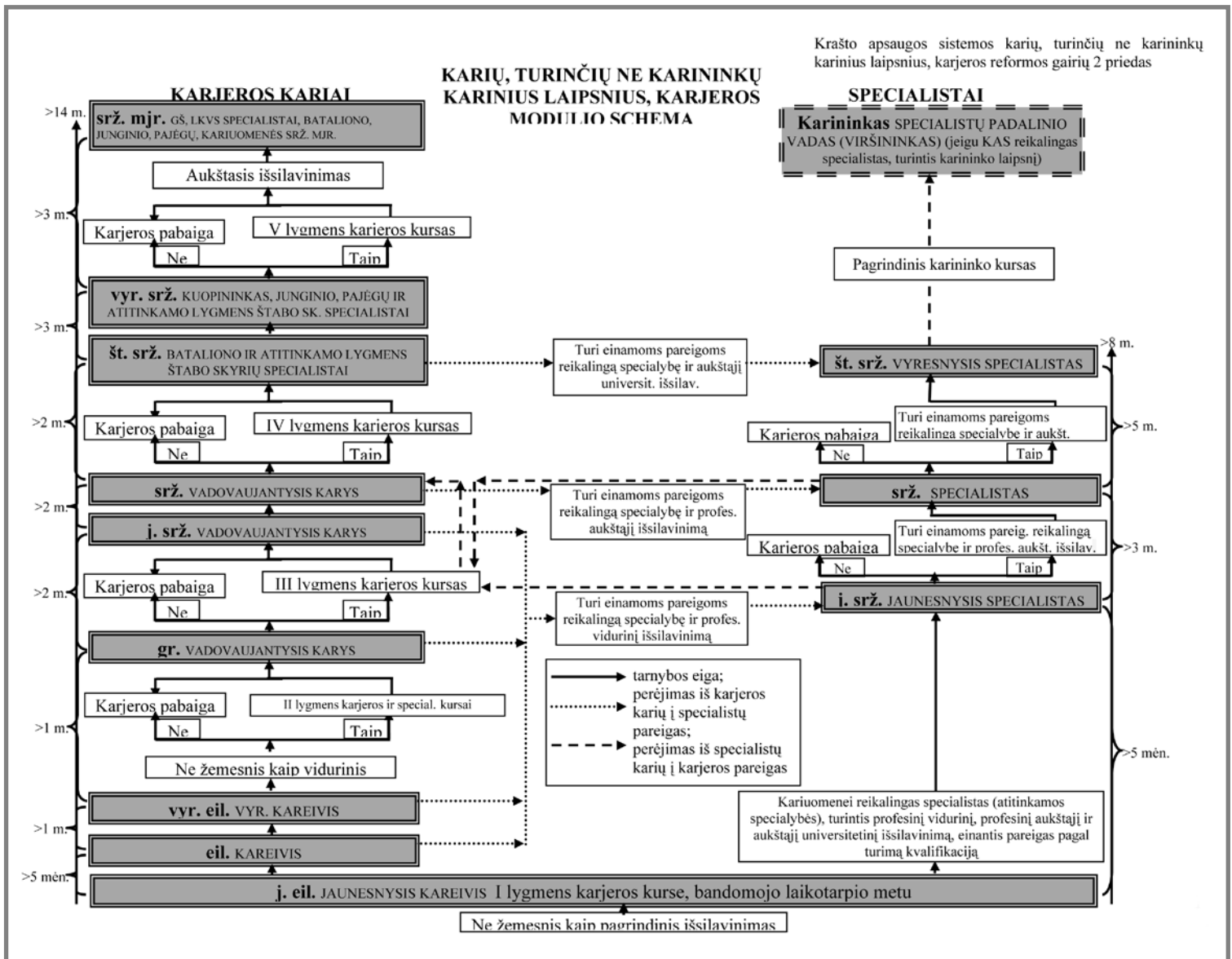
Dėl šios reformos kariai finansiškai tikrai nenukentės. Planuojama, kad žemiausios grandies kariai turėtų gauti netgi šiek tiek didesnę algą (maždaug per 1 laipsnį). Keisis tik pavadinimai ir vieta laipsnių skalėje.

Bendrieji dabartinių kareivių (jūreivių), seržantų ir puskarininkių karinių laipsnių pervardijimo naujais principais karjeros kariams: jaunesniojo eilinio – pradinės privalomosios karo tarnybos eiliniams (jūreiviams), profesinės karo tarnybos kariams, dalyvaujantiems BKK arba iki bandomojo laikotarpio pabaigos; eilinio – profesinės karo tarnybos eiliniams (jūreiviams), grandiniams; vyresniojo eilinio – profesinės karo tarnybos jaunesniesiems seržantams; grandinio – profesinės karo tarnybos seržantams; jaunesniojo seržanto – profesinės karo tarnybos vyresniesiems seržantams; seržanto – profesinės karo tarnybos viršiloms; štabo seržanto – profesinės karo tarnybos jaunesniesiems puskarininkiams; vyresniojo seržanto – profesinės karo tarnybos puskarininkiams; seržanto majoro – profesinės karo tarnybos vyresniesiems puskarininkiams.

Bendrieji dabartinių kareivių, seržantų ir puskarininkių karinių laipsnių pervardijimo naujais principais seržantams specialistams: jaunesniojo seržanto – profesinės karo tarnybos kariams nuo eilinio iki vyresniojo seržanto imtinai, kurie turi užimamoms pareigybėms būtiną turėti profesinį civilinį išsilavinimą ir pagal tą specialybę tarnauja ne mažiau kaip 5 mėn.; seržanto – profesinės karo tarnybos kariams nuo eilinio iki viršilos imtinai, kurie turi užimamoms pareigy-

nukelta į 17 psl.

atkelta iš 11 psl.

bėms būtiną turėti ne žemesnį kaip aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą arba aukštesnįjį išsilavinimą, arba iki 1995 m. įgytą specialųjį vidurinį išsilavinimą ir pagal tą specialybę tarnauja ne mažiau kaip 3 metus; štabo seržanto – profesinės karo tarnybos kariams nuo eilinio iki jaunesniojo puskarininkio imtinai, kurie turi užimamoms pareigybėms būtiną turėti aukštąjį universitetinį arba jam prilygintą išsilavinimą ir pagal tą specialybę tarnauja ne mažiau kaip 5 metus.

Taigi kokia šios reformos nauda?

Ji viską sustatys į vietas. Iš tiesų nebus jokių drastiškų pakeitimų, tik patobulinimai. Tiesiog pats žodis reforma blogai veikia psi-

chologiškai.

Aptariama reforma kol kas yra tik projektas popieriuje. Kada ji realiai gali prasidėti ir kiek užtruktų jos įgyvendinimas?

Dabar reformos projektas pristatytas KAS vadovybei, kuri iš esmės jam pritaria. Tačiau norint ją pradėti įgyvendinti, reikia Seimo pritarimo. Šį klausimą Parlamentas turėtų svarstyti pavasario sesijoje. Jeigu reformai bus pritarta, manau, jai įgyvendinti prireiktų ne mažiau kaip pusės metų.

Kalbėjosi Ilona Skujaitė